

UNIVERSUL

Literar

Director: STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

11, STRADA BRĂZDARI, 11

REVISTA
SAPTAMANALAPREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe anBCU Cluj / University Library Cluj **SUMAR:**

<i>Meca</i>	Victor Eftimiu
<i>Micii despoți</i>	V. Demetrius
<i>Liniște</i>	Mihail Celarianu
<i>S'a deșteptat Mihail!</i>	V. Bujor
<i>Pomana lui Cîrcota</i>	D. Nichifor
<i>Trecutul glorios</i>	G. G. Teologu
<i>Vîtrala</i>	Av. G. Hatmanu
<i>Toamna</i>	A. Năvărlie
<i>Melancolie</i>	Sesa Mirandy
<i>Inima mumei</i>	N. Ținc
<i>Între noi și bătrânii ce se duc</i>	V. P. D. Colentina
<i>Toamna</i>	Petre Ghiață
<i>Cîntec trist</i>	Lili Niculescu
<i>Visul destinului</i>	M. I. Omăt
<i>Cîntec</i>	Savin Constant
<i>Ecouri</i>	N. M.
<i>Cronica dramatică</i>	V. Panta
<i>Cronica muzicală</i>	V. Bujor

CAȚRE D-NII DEPOZITARI!

Expuneți frumos și răspândiți «UNIVERSUL LITERAR» la care colaborează cei mai mari literați ai României și care costă mai puțin ca ori-care altă revistă literară.

Prin aceasta veți contribui la luminarea poporului.

A APARUT:

Almanachul

ZIARULUI „UNIVERSUL“

PE ANUL 1921

și se află de vânzare la toți depozitarii, chioșcarii și vânzătorii de ziare precum și la administrația ziarului nostru, str. Brezolanu No. 11.

PREȚUL 4 LEI.

Costul publicațiilor la „Universul Literar“ este următorul:

Inserții și reclame 1 leu linia.

Anunțuri financiare, 75 bani linia.

Anunțuri de la instituțiile mari, cari nu cad în categoria celor financiare 50 bani linia.

Anunțuri pentru Loteria Statului Român, 25 bani linia, Mica publicitate 5 bani cuvântul.

Celelalte categorii după înțelegere.

CITIȚI**ZIARUL****Științelor Populare****și al Călătoriilor****— No. 40 —**

care cuprinde fotografii alese și articole instructive.

— 50 bani exemplarul —

Abonamentul 26 lei anual

Laboratoires **LUMIERE** M. Sestier, Lyon**Rhéantine Lumière**

Vaccin thérapeutique Antigonococcique

Blenoragie

Acută și Cronică
Cistite, Motrite
Salpingite
Salpingo-

ovariites

Orchite

Rheumatisme

Conjunctivite-

Blenoragice

Rhéantine**Lumière**

1 cutie are 32 pilule

Doză 4 pe zi

Aprobat de

Onor. Consi-

liu Sanitar

Superior.

Reprezentant și depozitar pentru România**I. M. DILLAN****Strada pitar-Mosu 4, București 1757**

De vânzare la toate farmaciile și drogueriile din țară.

DETECTIVUL PARTICULAR

vegheri înainte și după căsătorii, misiuni deplasări, comisioane și orice deslușiri. Telefon 53 | 91.

— DISCRETIUNE ABSOLUTA —

Se acordă ore speciale pentru Consultațiuni la Domiciliu.

Anemia, Clorosa și toate slăbiciunile**VINDECĂȚI PRIN****Peptonate de FER ROBIN**

Admis în spitalele din Paris

Nu constipă nici odată -- Nu îngreșește dinții**DE VANZARE LA TOATE FARMACIILE ȘI DROGHERIILE**

UNIVERSUL LITERAR

M E C A

LINIȘTE

*Drumeț, din cine știe ce locuri depărtate
În ochii lui albaștri purtând întreg seninul
La porțile cetății s'oprește pelerinul
Ș'ascultă largul vuet ce vine din cetate.*

*S'oprește și ascultă și tremură străinul...
De ce îl roade teama și inima îi bate
Acuma când ajunge la porțile visate?
De ce nu trece pragul cetății, beduinul?*

*Să intre? Nu! I-e frică... Orașul poate-l minte
Și nu-i cum îl visase în ceasurile sfinte
Când îl ghicea, în zare, dormind în vis de lună..*

*Se 'ntoarce pelerinul pe unde-a fost sosit
Pe când, în depărtare, amurgul își adună
Aripa-l uriașe de vultur obosit...*

Victor Eftimiu.

*Ascult pulsând în tot, — un singur ornic;
Și inima-mi e ornicul ce bate;
Când toate dorm, sub liniști scufundate,
Doar mersu-i mai răsună nestatornic.*

*Și bate pentr-un vis de 'ntăetate
Ea singură fiind alesu-i vornic,
Un vis de-o luminată zare dornic
Și-adânc rânit de zări întunecate.*

*În jur, pe mii de căi, tăcere, stins,
O frunză nu-și dă drumul de pe ramura
Iar noaptea e un doliu peste geamuri.*

*De liniște tot sufletul e 'nvins
Și tot e mort sub veștedele fiamuri,
Doar inima-mi se sbate 'n necuprins.*

Mihail Celarianu.

MICII DESPOȚI

Când se lupta ziua cu noaptea, soba de tinichea din mijlocul odăiei se opintea parcă, în cele patru picioare răschirate, și începea să dudue. Gos podina Smaranda umbra la cesti și la lingurițe cu mare fereală. Marin Jugămânz deschidea numai un ochi, căci pe celălalt îl avea afundat în perna moale de puf și l'ar fi deschis zadarnic. Vedeă, și așa tot puținul pe care ținea să-l afe.

În odaia mică se făcea cald, și dacă-ar fi fost afară ger de Bobotează.

Tot în tăcere, Smaranda se apropia de pat cu un filigean de cafea neagră pe farfurioară. Aștepta răbdătoare. Marin se uita în sus ca o găină la om. Ținând cu grijefarfurioară într-o mână, Smaranda trăgea din capul patului giubea-ua veche, îmblănită, până des-

te omul ei. Omul se ridica pe jumătate, își implășca pe umeri blănița dulce, de epure, și întidea palmele, ca să primească filigeaul cu cafea. Soba dudua din răspateri-mândră de glasul ei, ca un gornist.

— De n'as răci! spunea regulat Jugămânz, sorbind cu buzele tuguitate din filigean.

Cele ce avea de făcut dimineata — mântuite, Smaranda tresăria prinsă de friguri, aducându-și aminte că trebuie să plece și că iar a întârziat. Mereu cu ochii la fereastră, se pregătea de ducă. Sîngea lampa și plocă. În pătrățelele ferestrei se ivea pe dată ziua turbure de-afară.

— Astăzi n'o să viu la prânz. Ți-am lăsat un leu pe colțul mesei, spunea repede femeia, strecurându-se pe use.

Până să plece ea, Marin se lungise la loc, în asternul și abia cu coada ochiului țintea pe captorul sobei. Acolo se afla ceasca, mare de o jumătate de kilogram, plină cu cafea cu lapte. Marin grohăia de două trei ori, de mulțumire, privea încetat cum se prinde la gura cestii o poighită galbenă și subțire de smâncă, și adormea.

Pe-afară găinile chiriastlor coteădeceau, cocoșul trâm-bila, se auzeau uși trântite smucit, ca să se închidă. Rămăneau prin odăile vecine doar două neveste. Încă patru familii mai locuiau în casa lui Jugămânz: fiecare cu odăia, cu bucătăria și magazioara lui de lemne. Soarele biruia ceața diminetii, zăpada scânteia; rotile unei sacale hurducate prin gropile drumului scâr-tăiau și gemeau. „O! are hol!”

răsuna în văzduhul limpede glasul sacagiului.

Jugămânz se deștepta foarte nemulțumit. Iarăș îi lăsase nevastă-sa numai un leu. N-o mai bătușe de mult. Incepuse să se poarte după capul ei. Pe de altă parte, în oada se făcuse frig. Ce-i păsa femeii! ea pleca cu noaptea în cap! Marin scotea ceasornicul de sub saltea: zece ceasuri!

Cu giubeaua în cărcă, își trăgea de zor ciorapii, ghetetele și nădragii. Trăgea din fundul sobei cărbunii și mai punea un rând de lemne pe foc și, cu blănița de epure în spate, se spăla repede, ca de mântuială.

Sezând turcește pe pat, mână ca de-a dreptul de pe sobă; muia bucăți lungi de pâine în cafeaua cu lapte și le căra îmbibate la gura, grabnic, ca să nu-i cadă pe jos.

În sfârșit, pleca de-acasă. Dădea o raită prin mahală; sta în colț la Făgădău, căscând gura după tramvae, după cei care coborau, după cei care urcau în ele. Schimba două trei vorbe cu conductorii, care îl cunoșteau; citea bine înțeleș afișele tuturor gazetelor, la tutungerie. Cumpăra două țigări cu carton, după ce răsfoia revistele cu poze, în sfârșit pleca în spre oras.

Când ajungea în calea Victoriei, înainte de-a păși pe strada principală a Bucureștilor, își aprindea o țigară. Se uita lung și săgetător la cucoane dând fum pe nas — ca să atragă atenția.

Când îl ajungea foamea, mânca la un birt economic din dosul poliției. — În oras! După masă se îndrepta iar către calea Victoriei, ou a doua țigară în dinti.

De-acum începea să bată cafenelele, în care avea credit. Juca biliard, table sau cărți. Mester cum era în toate jocurile, câștiga des. Vecinii aveau în buzunar fise de consumație.

Uneori Smaranda nu avea de lucru. Femeia era spălătoareasă de meserie și muncea pe la curți boeresti. Marin nu își schimba nici ceasul de

sculare, nici tabietul. Venea însă acasă la prânz, după bărea pe calea Victoriei. Dacă se întâmpla, însă ca masa să nu fie gata la sosirea lui scandajul era gata. Marin își sbârlea mustățile, se întuneca și răcnea scos din minti.

— Asta îți vrednicia! Ticăloaso! să îți vări în capodată, că eu pentru mâncare intru în puscărie!

Femeia se strecura ca o mătă pe lângă masă, pe lângă sobă, și într'un minut prânzul era gata. Nu mai cuteza însă să se azeze la stânga bărbatului, ci mânca singură, în picioare, pe un colț de masă, în bucătărie.

Nici odată nu trecuse prin mînța Smarandei să se despartă de Marinică. Strajnic bărbat avea! O pizmua toată lumea negresit! Și Smaranda bégase de seamă, că tocmai femeile care căntau să-i po-negrească, blestematele, când dădeau ochii cu el, în loc să-l privească cu scârbă sau cu dușmănie, se miiorăiau, gata să-i sară pe genunchi! Bărbat frumos, ca Marinică, nu era în toată mahalaua Precupeții! Femei măritate, văduve, fete mari, se spânzurau cu ochii de mustățile lui, ca în furcile necuratului. Nu l-ar fi putut păstra Smaranda, dacă n'ar fi fost cumnată legitim cu el, și dacă n'ar fi fost proprietăreasă. Cu cele patru chirii, cu banii luați de pe spălatul rufelor, abia abia avea un pic de finiste, amăgindu-se că îl ține strâns, că nu îi scapă.

„Câte mă roagă pe mine!” spunea câte odată Jugămânz, lăsând să i se vadă bunătatea sufletului și credința ce o păstra pirostriilor.

Iar Smaranda răspundea totdeauna: sigură, măhnită și mândră o leacă: „Dacă pe tine nu te-or ruga!”

Roaba era multumită de viața ei; tiranul însă, cu vremea murmură tot mai plictisit, de aceiași și aceiași: femeie, leu lăsat pe masă, prânz sărăcăcios. Nici tabieturile nu i mai intrau în voce.

Marin Jugămânz, sau Marin

Georgescu, cum se recomanda el, nu mai intra, acasă de cât către ziua. Cafeaua neagră făcută în zorii zilei pentru el, își gusta singură calmacul, neagră de supărare, și aștepta fără noimă alături de galbena cafea cu lapte. Ingrigorată, ca să nu-l piardă, Smaranda îi lăsa pe masă un leu și jumătate.

Într-o noapte, către ziua, pe când Marin încă se desbrăca, abia sosit, glasuri vijelioase răsunară la fereastra odăii proprietarului. Marin stinse lampa, dar în zadar, cei de afară văzuseră lumina.

— Deschide, pungășule! deschide hoțule! se auziră de afară voci întăritate, și ușa începu să părăie sub pumni și sub umeri.

Smaranda se deșteptase, asculta holbată înfricosată, des-nădăjduită.

— Stați, că deschid! strigă din casă, răgușit, Marinică.

— Ce-ai făcut, Marine? apucase să-l întrebe nevasta, în soaptă.

— Nimic! Niste nebuni! scan dalagii! Mă duc la secție cu ei! Le-arăt eu lor!.

L'a așteptat un ceas, l'a așteptat sapte, și dacă a văzut că nu vine, Smaranda s'a dus la secție. Marin fusese trimis la poliție. Spărsese, cu alți doi, ușa de din dos a băcăniei lui Papaianopol, și fusese urmărit de însași băeții din băcănie care dormeau acolo.

— Credeam că umbliă după femeii! Se căi Smaranda!

După șase luni de prevenție și închisoare, Marin era acasă, în proprietățile lui. Smaranda nu se schimbase. Aceiași ascultătoare și supusă nevastă pregătea cafelele, prânzurile și spăla rufe prin lume.

— „Eu pentru mâncare intru 'n puscărie!” răcnea Marin, când nu era masa gata pe țanc.

Se lăuda omul. Avea acum o sfântă groază de puscărie. Se întorșese de-acolo jigărit, schi monosit, cu ochii 'n fundul capului.

Smaranda își indoise puter

riile casă poată aduce în belsug și sănătate. Suferința ei, în lipsa lui Marin, fusese cumplită. Ca să scape cinstea bărbatului, plătitese sute de lei avocaților, intrase în datorii. De la podul de peste Dâmbovița, până unde o ducea tramvaiul, până în dealul Văcăreștilor, se țara pe jos, cu sufletul la gură, ca să 'l vadă și să 'l ducă tutun și bunătăți.

Marin se lăsase acum de prietenia spărgătorilor. Se făcuse cinstit, ca înainte vreme. Poliția însă tot îl mai credea misteriu. Din când în când Jugămânz era ridicat și dus la prefectură. Câteva palme, o zi de arest, erau dobânda lunilor făcute la puscărie.

Gălăgie mare pe uliță, căinări tânguioase. Smaranda eși să vadă ce larmă se apropie de sălașul ei.

Pe brăuri mitocănești, pe brate, îl aduceau patru cinci oameni pe Marinică, leșinat! Il călcașe un automobil pe strada Viitorului.

De-acasă a trebuit să-l cire la spital.

Marin Jugămânz rămase fără un picior. De-acum avea să stea acasă. Cu o cărje la subțioară, după trecere de vreme, încet încet, schilodul s'a deștin să meargă până la Grec, la cărciumă.

Smaranda nu 'i mai da decât

o băncuță pe zi, pentru băutura; mâncare lăsa negreșit, gos podina, în cuptor.

Se 'nfiora femeia gândindu-se cât de greu trebuie să 'i vină lui Marinică al ei, știindu-se neom, săltând cu căria ca un oropsit de cerșetor; și ar fi vrut să se îmbete zilnic nevoiașul ei bărbat, numai să fie vesel.

O milă bogată, o duioșie ca de mamă, pentru un copil al ei subred, învălmășa acum dragostea de eri a Smarandei. El îmbătrânise, se urătise din cât de chipeș fusese Mustata lui de erai isteț, încăruntită, și sta ca o încălțură de căne-pă. Ca din senin o prindeau lacrimile pe Smaranda, privind și la el și în gândurile ei, și la icoana neștearsă a fostei lui frumuseți. Ea îl văzuse până atunci, așa precum fu sese el cu șapte ani mai înainte. De multe ori nevasta, vorbind bărbatului și zicea cași mamă. „Ti-aduce mama răchiu!”

Spălătoreasa pleca dimineața cu sticla în mână, o lăsa la cărciumar, iar seara nu uita nici odată să treacă pe la cărciumă. Aducea droidia isgonitoare de urât de amintiri și de vederea zadarnică a vieții lor. Și li se făcea traiul dulce și toată vorba era cu haz, până adormeau învinsi: ea,

mai mult de osteneală, și de slăbiciune și de betie.

Se întâmpla câte odată să 'i sară tandara lui Jugămânz.

— Vino lângă mine să te bat! Nu m'auzi? Vino să te târnuesc de zuluf!

— Ba să mă lași, mamă! se rușă femeia. Să mă lași, că zău nu ti-am greșit cu nimica!

Se 'nfurja cumplit Marin, când muerea căuta să-l indupece cu vorba, ca să nu-l asculte. Nevasta se apropia, și era groază de căria ologului, care o ajunsese odată peste umăr, de o făcuse să geamă prin somn două săptămâni.

Dacă i se supunea pe dată, se putea s'o erte, s'o sgâlție puțin, sau chiar să 'i spue:

— Cară-te, că mi-a trecut pofta!

Or cum, viața amândorora trecea împăcată cu ea însăși. Nici unul nu se credea năpăstuit de celălalt sau nedreptătit. Despărțiti, n'ar fi putut vieții. Și pentru că el nu o iubea, pentru că în inima lui nu avea loc altă dragoste de cât aceea pentru el însuși, tot roaba, tot Smaranda era mai fericită, mai ales pentru că nu mai avea de ce să se turbure. Înțelegea și ea acum că nu 'i mai da inima brânci nimănui, să i-l răpească!

V. Demetriu

MELANCOLIE

*Te-m cunoscut pe-o noapte
Ca și-asta de senină;
Atuncia era vară,
Acuma în grădină
Cad frunze foșnitoare
Desprinse de pe ramuri
Și vaerul lor jalnic
Răsună trist prin geamuri
Purtate în neștire
De vântul toamnei, rece,
Le plâng căci a mea viață
Ca și a lor se trece...
Visam și eu spre stele
Ca ele astă vară,
Visam o altă lume
Avânturi mă purtară
Sore tine și sore ele*

*Acuma toate 's moarte
Strein mă simt; departe,...
Iar visurile-mi sfinte
Ca frunzele sunt moarte
in sbor pe aleea udă,
De-a nopței îmbrumare,
Se duc de vânt purtate
In cântu-i, de 'ngropare...
Și ultimile frunze
Cad grele de rugină
I ad moarte pe covoare
Eu merg spre ce absuri?
N'am dorul altor visuri
Sunt par'că într'o ruiră
O umbră de visare.*

Sesa Mirandy.

TRECUTUL GLORIOS

*Din colbul cronicilor învechite,
Răsare epopeea de mărire
A adormitelor. — spre fericire, —
Voevodale umbre'n veci slăvite..*

*Se 'nalță, crește... 'n tainița uitărel
Legenda vremilor de frământare,...
In cronici stă: — un soare'n fundul zării, —
A zilelor de mâine sărbătoare...*

*In clipe de grea cumpănă — trecutul
Destinde aripa-i misterioasă
Și redeșteaptă umbrele-ador: ite..*

*De-odat' atunci, noroade ispitite
Ridică armii grele, 'nfirip' scutul, —
Și tioros lucește-a morții coasă!..*

G. Georgescu-Teologu.

1920.

A. NAVAȘILIC.

TOAMNA

*Cade frunza sângerată
Dupe ramuri,
Și cu toamna 'ntârziată,
Bate 'n geamuri.*

*Umbre plumburii se lasă,
Și-un ecou,
De aramă sună 'n casă
A, cavou.*

*Vântu-ș tângue-o durere,
Veche 'nmormântată
— Visuri sarbede, chimere;
De-altă-dată.*

Pomana lui Stan Cărcotă

Era atât de cărcotas, că-și dădea avocații în judecată zicând că a pierdut procesul din cauză — așa spunea el — că avocații s'ar fi vândut adversarilor lui.

De unde avea să aie ceva, cerea mai mult de cât i s'ar fi cuvenit; iar unde trebuia să dea, amăna atâta, până nu mai dădea nimic. Era destul de să-i întoreci salutul ca să zică în umă: bunaziya am dat, belea mi-am căpătat! Când te cunoștea din văzute și-l știa din auzire, spunea că te ții măret, dăea te fereai de el, și căuta prilejul să-i facă o neplăcere; iar când avea cineva norocul să aibă o afacere cu el și ajungea să petreacă împreună, la un pahar cu vin, se pomenea ori cu capul spart ori în cazul cel mai bun cu o citație de judecată.

Poza întotdeauna în victimă cu toate că era agresorul. Pentru această lumea îi poreclea Stan Cărcotă.

Intr-una din Sâmbete — pare-mi-se că era Sâmbăra

Mortilor — Stan Cărcotă s'a sculat mai vesel, căci se hotărâse și el, după câțiva ani, să facă un parastas cu o pomana răposatului său tată.

Nu și-a înjurat nevasta ea de obicei, totuși i-a zis un „zât” când i sa părut ceaiul prea fierbinte.

A dus coliva la biserică și pe drum a dat 10 bani unui ciung, după care i-a făcut morala că ar fi mai bine să muncese.

Era o zi frumoasă, ziua aceea. Cărcotă a invitat pentru prânz și vre-o doi, trei cunoscuți, ca după pomana să-l tragă și un chef în lege. A împărțit câteva vâni, farfurii, jumânări, pilaf și vin. După ce a terminat pomana în asistarea prietenilor, a dat o raită prin mahalala și s'a încurcat într'o crăsmă în care nici nevasta nu-l mai putea găsi.

Dar și prietenii se ținură de vorbă la fel.

Din trei, a venit doar proprietarul, căruia Cărcotă îi plătea chiria regulat, însă cu

murmur, că de... avea contract în regulă și tare îi era frică să se judece după „legea proprietarilor”.

Proprietarul veni, însă așea de beat, în cât nu mai putea să se țină pe picioare.

Cucoana Maria, nevasta lui Cărcotă, ce era să zică?

— Mai stați domnule Lambru că trebuie să vină și dumnealui!... așa mi-a lăsat vorbă...

— Nu face nimic coană Maria, nu vă deranjați... Am venit așa, d'o poartă pentru colivă!

— Vai de mine, domnule proprietar, poftiți de mâncări cât doriți, și-i puse tava cu colivă dinainte, care era plină mai mult de jumătate, căci Cărcotă avusese grije de el și de prietenii invitați.

Dar proprietarul avea o foamă turbată. Gustul i se preschimba repede într'o cină adevărată. Și până când cucoana Maria se duse la bucătărie să-i facă o cafea, amară, bine

înteles, contra chefului, coliva era pe terminate.

Când văzu dânsa aceasta rămase ca un steiu de piatră, fără glas. Ce erea să zică?... Era pomană și pentru pomană e păcat să-ți pară rău.

— Boda proste, zise în sfârșit domnul Lambru! Mâncai cât un popă!

— Cel puțin luati și dumincațul acela, zise coana Maria, văzând că dânsul avusese grije să lase o lingură, de... polițetă!

— Ah! nu!.. mulțumesc! Aia e bucățica eu rușine! Am învățat și eu atâta lucruri de ne la boeri!..

— Cred și eu, dar o să se su-pere Stan!

— De ce?!

— Păi, el n'a mâncat de loc!
— Taci, nu mai spune! Ade-vărat sunt oameni cărora nu le place coliva dar mi-e mi-a plăcut: boda proste! Apoi în-țoarse vorba: văd că dumnea-lui nu mai vine, mă duc eu m'asteaptă nevasta...

Coana Maria păi:

— Vrei să pleci? mai stai domnule Lambru, zău mai stai că vine și dumnealui acuzica...

— Imposibil, zău așa! și eu toate insistentele dânsel, ple-că.

După o oră veni și Stan Câr-

cofă acasă, cu cei doi prieteni, cu care se întâlni pe drum. Când auzi cele întâmplăte de la nevastă-sa, rămase ca năuc.

Apoi se adresă prietenilor:

— Auziți, sunteți martorii! Mi-a mâncat toată coliva! Să fiu al dracului dacă îi mai plătesc chiria un an! Să-mi achite coliva, munca mea și banii ce am dat la popă! O să vedeți ce am să-i fac! O să vedeți!...

Și într'adevăr, proprietarul, primii după câteva zile, o cita-ție prin care era chemat ca nărat la 20 ale lunii la judecă-toria orașului 6.

Dimitrie Nichifor.

INIMA MUMII

După Jean Richepin, din romanul *La Glue*

Un flăcău era o dată,
Oilali și oilala,
Ce iubea p'o mândră fată,
Înșă dânsa nu-l iubea,
L'al lui foc nu răspundea,
Oilali și oilala!

Ea îi zise: «Adu'mi mâine»,
Oilali și oilala,
S'o mănânce al meu câine,
Inima mă-tii s'o tai,
S'o aduci și să mi-o dai,
Oilali și oilala!

El pe mă-sa o omoară,
Oilali și oilala,
Și cu inima ei zboară,
Iute, sorinten ca nălucă,
La iubita lui s'o ducă,
Oilali și oilala!

Dar, grăbit, din fugă cade,
Oilali și oilala,
Și lungit pe jos cum șade,
Inima, dusă prinos,
Îi căzu din palme jos,
Oilali și oilala!

Iar pe când, picând din mână,
Oilali și oilala,
Saltă inima 'n țărână,
O aude el vorbind
Ș'aste vorbe-auzu-'i prind
Oilali și oilala!

De-apururi simțitoare,
Oilali și oilala,
Îi zicea lânguitoare,
Îi șoptea fiului său:
Te-ai lovit, ți-ai făcut rău?...
Oilali și oilala!

N. Tine.

T O A M N A

Soarele e invins și parcă se pierde 'n negură sus tot mai sus...

El aleargă din urmă biruitoari nouri negri ce stau grămădiți spre mijaznoapte, abia aștep-

tând să pornească năvalnici să înghită pământul.

Soarele fugând își întinde ar-cul și-arunca o săgeată ascuțită, ce alunecă sclipitoare prin ne-gură.

Și-o simț străpungându-mă 'n suflet.

E toamnă!

Petre Ghiță

Visul Destinului

— Urmare —

Cu studiile de curând terminate, căutase a se agăta de o slujbă. A alergat, s-a zbatut, promisiunii și stăta tot Răutatea lumii îl descurajase. Proiecția, banii, perversitatea, ura, lipsa de milă, de conștiință, erau darurile la îndemâna tuturor, pentru a se ridica, a însumna, a ajunge „cineva“ între ai săi.

Aceste otrăvuri sufletești, nu putu însă să pătrundă și în sângele lui. Simțea că între el și lume se deschisese o prăpastie ce nu o va putea trece niciodată și de aceea prefera mai bine exilul unei singurătăți eterne, această împărăție tăcută unde viața se desbracă de haina murdară a societății și rămâne în goliciunea ei.

I se părea adesea, că ați închide porțile minții la văva gândurilor, ați umple imaginațiunea cu un neant de iluzii nehotărâte, irealizabile și ușoare, a privi curgerea vremii cu seninătatea și nepăsarea unui animal, este poate cel mai firesc deliciu, de a gusta viața privind-o ca pe un etern „nimic“.

Doi ani, cei mai triști ani din viața lui, la trăit într-o căsuță din strada Buciumului la o bătrână văduvă, mama Gherghina; o femeie bună ca o mamă. Când îl vedea adesea trist, descurajat, îl lua și-l desmierda ca pe copilul ei. Il povestea întâmplări din viața ei fără noroc, îl incuraja, îl dădea povești spunându-i că așa e lumea de când o știe și cât a suferit ia până la anii în care a unsece, dar nu se descurajase niciodată.

Și o năpădea lacrimile, ce-l în-duioșeau, îl mișcay, ca amintirea unui cântec de leagăn.

Câtă recunoștință nu-i datorează bietei bătrâne!

Și această bunătațe neînțînută de el, neobișnuită, îl făcea de multe ori să sufere. Nu și plătieschit de două luni și de aceia seara, când, prăpădit de oboseală se întorcea acasă, unde se gândea că va înțînă din nou acei ochi de o bunăgătate dumnezească și îl cuprîndea un fel de teamă, o jenă de copil văsoat, căli otrăves sufletul și-l voia să fie din ce în ce mai trist mai și ca

Și după ce încercările de a călăta un post, înmormăntase în prima lui înuziile moarte ale acestel vietă păcătoase, după ce colînda pe străzi că un ogăr al nimăului, mort de foame, sufletul lui crescat și amărât, simțea o nevoie nemărginită de a eși afară la câmp, afară din această atmosferă otrăvită de răutatea omenească.

Ce nu făcuse? La câte uși nu și-a încovoiat spinarea cerând prin petiții puse la locana Mamei Domului de mama Gherghina, un post de copist. Dar într-o zi acavistul mamei Gherghina fu primit de cel de sus, căci un plic adus de factor îl vesteia că e numit la Primăria Capitalei ca copist cl. III cu 80 lei pe lună.

Nu mai putu de bucurie, Coana Gherghina tăia o gălnă și nu-l mai slăbea cu gura. Vezi Matei mamă, nu ți-am spus eu? Că tot așa era și răposatu de se descuraja la orice fleac, Dumnezeu nu lasă pe nimeni.

Toată mahalaua, până seara, a flă de a mama Gherghina, că primarul a trimes băiatului ei o scrisoare, că-l chiamă să-l dea „fonctie“ cu sîmbrie de nici ea nu știe să o socotească.

În noaptea aceia Dor dormi dus, fără să mai urle ca de obicei.

Își luă postul în primire și fiindcă era o fire blîndă, roasă de atâtea neazuri, se făcu repede iubit de colegi și apreciat de sefi.

Într-o Duminică eși la Șosea, A-leia părea pustie, soarele era ferbinte și în aerul dogorât ce părea că fierbe în jurul său, se topea îmbătător de dulce boarea telor în floriți. Se așeză pe o bancă la umbră, respiră adânc și rămase cu ochii pierduți în frunziul din față. Se simțea atît de singur! Un șir lung de zile care începuse deacum să curgă lipsite de întâmplări, fără o țintă definitivă îl făcea să presimțea, că energia cerută de o muncă regulată și monotonă va pieri, se va pierde încetul cu încetul.

Când după cîtva timp, vru să se scoale, băgă de seamă că o fată tânără sedea de mult lângă el. De odată simți cum tot sângele îi

navalise în față și o undă caldă l se strecură în inimă.

Fata se uită o clipă în ochii lui Matei, se roși puțin și clipind încetinel, îngână lăsându-si ochii în jos.

— Matei, mă mai cunoști?

Nu mai putu răspunde. Era în adevăr ea. Doamne! cât noroc, câtă bucurie deodată! Sunt zece ani de când n-o mai văzuse!

Copilărise cu ea, o dusesse în cărcă, se jucase cu ea de la însurătoarea și câte nu-l spunea amărăteii lui inimi această fată? Oh! și ce sete nebulă și era de un suflet de care să se lipească, de o ființă bună care să-l înțeleagă, cu care să și împară împreună bucuriile ca și durerile sufletului lui și la sînul căruia să se strângă ca urcopil speriat.

Și după ce-i spusese povestea vieții ei, — poveste nemărginit de tristă — cum mamăsa murise, iar tată său un bețiv a gonit-o și tot ce a suferit de atunci, ce chinuri, ce umilțînți a îndurat, Matei cu ochii plini de lacrimi, mișcat peste măsură, simți din acel moment că sufletul lui gol și nemăngăiat se lumina ca de un soare. Iar cele două lacrimi ca două mărgăritare scumpe căzute din ochii ei, păru că-l frig și-l cad pe inimă ca doi cărbuni aprinși.

În șicerea acestel dureri mute se îmbrățișară plîngând ca doi copii ai nimăului.

A dus-o la el acasă.

Și a știut de acum să prețuiescă viața și darurile ei. Adese lucruri mici, neînsemnate, îl umplea sufletul de o fericire luminoasă, înălțătoare, care-l înțînerea, și împodăvna meren dorul și puterea de muncă. Viața de acum se lumina senină în calea și deși durerea și tristetea făceau urme adânci în ochii lui, Deniza cu firea ei blîndă, bună și iubitoare, stia să-l scoată din toropeala în care cădea adesea.

Dar în deosebi visurile prea frumoase sunt semne aproape neîndojnice de mari nenorociri viitoare. Sună mobilizarea.

În dimineata zilei de plecare, Deniza simțea că nu mai putea

plânge. În fața candelor dela icoa, vă lăsa pironit și s'a uitat lung în ochii lui stins de durere și fără o lacrimă, fără acest prinos, acesă voce a durerilor pământeste a înghețat în fața lui și cu glasul stins îngână ca într'un delir:

— Să te întorci Matei!

Ah! ochii Denizei din ziua aceea, aceea comoară nepretuită ce închisese în ei tot focul durerilor ei, nu-i va uita niciodată!

Sunt trei ani de atunci! Trei ani de suferință cumplită de îndoială și grije.

Lipsa vestilor dela ea născuse în sufletul lui Matei, presimțirea că Deniza e moartă, sau că l'a uitat. Și aceeași îndoială, această otrăvă dulce plămădită în aroma unor așternute deșerte și fără de țesut, îi rodea sufletul încetul cu încetul, făcându-l să sufere cumplit.

Roiuri negre de prevederi urâte și tronau închipirea și toate gândurile i se confundau grele în întinerie prăbuzite ca în gura unei plăpășii fără fund.

O bubuitură urmată de un zorn, alții de geamuri, făcu pe Matei să treacă. Deschise geamul și bubuiturile se succedau din ce în ce mai puternic. Pălcuri, pălcuri, de umbre călări se strecurau prin beză și Matei recunoscuse după călajul și erau cazacii, ce probabil plecau cu vreo misiune urgentă pe front. Nu după mult timp, un călăreț venit în goană îi bătu în geam anunțându-l că e chemat imediat la coloană.

Când Matei intră în cancelaria coloanei, găsi pe căpitan în picioare, înconjurat de cei patru ofițeri subalterni și câțiva plutonieri, cu toți părând foarte abătuti.

Căpitanul îi comunică vestea. Un ordin adus în grabă, spunea că opt divizii bavareze avacă trupele noastre și o divizie bulgărească sprijinită de un foc de artilerie înspăimântător de puternic, a rupt legătura între diviziile doua și cinsprezecea Divizioane de artilerie românească sosite în grabă, au consumat munițiile și cereau grabnic înprospătarea lor. În consecință se ordonă: Imediat coloana de muniții condusă de cel mai destoinic ofițer, prin orice mijloace, cu orice sacrificii, să se găsească în satul Fiționesti a doua zi la ora 3 dimineața.

Mis'unea nu era ușoară.

Căpitanul roți ochii și se opri uitându-se țintă la Matei.

— Mă duc, domnule căpitan, răspunde ofițerul înțelegându-l gândul.

— Mă așteptam... și sunt foarte sigur că-ți vei face datoria așa cum mi-ai dat dovadă până acum. Îți strânse mâna și-l îmbrățișă. Ordinul de înhămare se dădu imediat. Și în noaptea aceia mohorâtă și plină de o umezeală ce părușese până la oase, se auzea strigăte răgușite, nechezat de cal, ordine peete ordine, o zăpăceală de nedescris.

După o jumătate de oră coloana se înșirase gata pentru marș ocupând aproape întreaga uliță.

Oamenii din sat treziți din somn, buimăceți, în cămăși de noapte, femeii cu copiii în brațe eseau pe la porți și se întrebau în soapte năni pe alții, înspăimântați de o pară de foc uriașă ce se zărea înșpre apus, și care părea că aprinsese cernul.

Bubuiturile gemeu, curgeu ca grindina, iar când câte un obuz de calibru mare se epârgea mai în apropiere de se zguduiau ge-

murile și zidul sta să crape, femeile își făceau semnul crucei, și răd, gând îngrozite copiii la sân, pe când câinii din sat, urlau ca lupii.

Matei chemă pe plutonierul Ciurea într'o odăiță și trăgându-l pe o parte îi soții:

Mi-a părut rău când am auzit că ai cerut singur domnului căpitan să mă însotești, d'umnea. După o pauză zăduse, Te-am chemat fiindcă am să te rog ceva. Și scoțând dintr'un buzunar eșut ne dinăuntru un carnet cu mai multe hârtii, fotografii și bani îl dete spunându-i:

— Te rog pe tine Ciurea... să ai grije, când te vei duce la București să-mi dai acest carnet pe vestiment.

Plutonierul rămase încurcat și foarte mișcat.

Da... Domnule sublocotenent, poate că eu...

— A nu, nu Ciurea, nu te gândi tu ai copil, ascultă-mi rugămintea și te rog nu spune nimăunui nimic din cele ce ți-am vorbit.

— Ne-am înțeles, și-l îmbrățișă Plutonierul nu mai putu să în-gâne nici o vorbă. Vorbele ofițerului îl supusesse ca într'o vrujă misterioasă.

Când Matei rapoară căpitanului că e gata de plecare, erau de față toți ofițerii.

Se auzi un ordin scurt, caii se opătră, roțile începură să zdruc, cine oțelul și coloana se puse în mișcare.

Când după puțin mers, Matei, în oase eșut, zări satul rămăsu mult în umă și în care te, unde se distirgea câte un ochiu de lumina, ce elioa somnoros sfide, lind întinericul. Câteva lătrări depărtate, spuneau că satul focu sa coame

(Va urma) M. I. Omăt,

ECOURI

Cu tot frigul timpuriu care l'a lăsat, flacăra poeziei nu a încetat să vălvoreze dela Mijil până la Bacău, și de acolo până la..., să zicem mai bine de la Nistru până la Tisa, căci cu toate că s'a arătat în ecourile unui trecut numărat din „Univer-sul Literar” normele unei poezii bune poezii începători, candidați la nemurire, nu vor să lăse seamă că: „Timpul nu respectă ceia ce se face fără aju-

torul lui, — și imediat ce scriu o poezie, o trimet „Universului Literar, spre publicare.

În fiecare oraș din țară este imposibil să nu se găsească doi, trei tineri poeți și care să nu ne trimească câte va poezii pe săptămână; își poate cineva închipuși deci numărul de versuri care sunt citite și în mare parte depuse în răbdătorul coș.

Începătorului care a scris o poezie și vrea să o publice și

dăm un mijloc sigur să-și controleze claritatea și frumusețea expunerii ideii, dacă forma este bună, bine înțeles căci nu este destul să scrii:

Lumea pe pod trece.

Pe dedesupt apă rece pentru a crede că ai făcut o poezie.

Mijlocul acesta este de a scrie poezia pe care ai făcut-o sau vrei să faci în proză.

N M

S'a deșteptat Mihai!

Un glas de aramă străbate văzduhul, adânc și pe plai,
În trâmbiți de aur, de bucium, un mândru și falnic alai,
În freamăt de arme, coboară un șir nesfârșit de voevozi,
O oaste de vulturi, de hatmani, vitejii slăviți de rapsozi.

Aprindeți făclii în altare copii! Cu stindarde și flori
Așterneți-i calea cu mâna!... Carpații se 'ndoie sub nori!
Gemând, razbunarea sosește! Vulturul gonește la drum,
Îl turbură visul de secol! Ardealul îl cheamă acum,
Să-i soarbă mireazma cea caldă a sângelui ce l'a 'nfrățit
Cu Dunărea albastră și Nistrul, de vânturi dușmane răpit.

Ești-i cu toții în cale, femei și codane și baci!
În straie de sfântă serbare, feciori ai vitejilor Daci,
Flăcăi fără teamă de moarte, cu lauri de glorie încinși,
Cântați-le doina din flinte s'audă 'mpărații învinși!
Bătrânii cu pletele albe, de grele necazuri gonți,
Pe Basta să-l scoată din groapă! Să-l sfășie corbii lihniti!

Senină e noaptea de vară, când Vodă poruncă-a fost dat,
Din clopote sune iar glasul cântării de mult așteptat!
Și-al Neamului vultur 'l-avântă spre-al Neamului sfânt Ideal,
Cu fruntea-i brăzdată de veacuri, cu ochii ținți spre Ardeal,
Ca smei prin munți de jeratec, cu paloșu'n vânt ca'n povești,
Despică Carpații, 'l răpește strigându-i: «De-acum... al meu ești!»
Cetatea-i cuprinsă de mijloc c'un braț de oțel, uriaș,
C'un altul o punte de aur din Dunăre peste Amlaș,
Se 'ntinde spre Mureș, spre Tisa și până la Nistru de sus,
Din soare răsare, — din Nistru și până la Tisa 'n apus!

Cum ciocote codrul de ropot și freamătă-al tunului grai,
Cum paloșul scapără piatra și 'n tropot sălbatec de cai
S'arunc călăreții năpraznic în sulii vâjnoase ei rup
Trufiile sterpe de glorie... că-s suflet cu toții și-un trup!
În piepturi se frâng baionete... o clipă tot câmpul e plin
De hoituri dușmane 'nfrățite cu glia în sânge creștin.

Se năruie zidul sclaviei! Și Tigrul de paloș trăznit
Se 'ndoae sub fulgerul Romei: Ardealu-i pe veci mântuit.

O lacrimă caldă se joacă sub genele ochilor blânzi,
Când Vodă, calare pe fulger, cu pieptul străpuns de isbânzi,
Cu dreapta lui slovă grăește: «Copii, purtători de avânt.

«Drapelul ce falfăie astăzi v'aduce al Romei cuvânt,
 «Prin glasul strabunilor voștri, că-i mândră de bravii ei fii,
 «De faptele voastre de arme-nflorite pe 'ntinse câmpii!
 «Când codrul din buciurn a oastei chemare la viață a sunat
 «Sosise și ceasul: In lanțuri Ardealul gema sugrumat.
 «In cartea de aur păstra-vom icoanele — atâtor viteji,
 «Pe cari o moarte vitează i-au prins cu-ale gloriei mreji!
 «Te scoala Mihai, și ia-ți falnicul smeu cu armuri argintii!
 «Te chiamă Ardealul și Oltul și Mureșul— așteaptă să vii
 «Sa-ți vezi strănepoții și munții, pădurile pline cu brazi,
 «Isvoarele doinelor calde ce freamătă 'n codri și azi.
 «La Alba, Cetatea cea mândră cu falnici și mândri feciori,
 «De veacuri te-așteaptă poporul cu lacrimi în ochi și cu flori.
 «La Turda și Basta te-așteaptă! Cum tremură os lângă os!
 Iși blestemă soarta și clipa, când cerul în cale-i te-a scos.
 «Cununa de lauri, voivoade, stropită cu sângele tău
 «Pe capul tău sfânt strălucească, căci tu ești al Patriei zeu!
 «Din trupuri vrăjmașe nepoții ziditu-ți-au punte să treci!
 «Traiască nepoții, mai frate, Ardealul trăiască pe veci!»

1919. Tulcea.

Y. BUJOR

CRONICA DRAMATICA

TEATRUL REGINA MARIA.
 Comp. Bulandra. *Pariziana*,
 comedie în 3 acte de H. Bec-
 que și *Răposata mama conitei*,
 comedie într-un act de G.
 Feydeau.

Alături de reușita comedie
Corbii, *Pariziana* pare că nu ar
 fi opera acelui autor, mai a-
 les, acelui mare autor. *Corbii*
 o comedie de moravuri cu tră-
 sături viguroase de un realism
 crud, scrisă cu mari însușiri de
 profund gânditor și analitic spi-
 rit de observație, aproape nu
 suferă comparația, nu poate sta
 alături de *Pariziana*.

Aceasta, pentru că *Pariziana*,
 nu are o acțiune bine înodată,
 mediul este superficial redat și
 caracterul personajilor — ex-
 ceptând rolul eroinei — de abia
 schițate.

Comedia aceasta seamănă

mult cu o causerie — e inteli-
 gent condusă, cu o doză accen-
 tuată de amară ironie... și atât.

Când am cunoscut *Corbii* cu
 acțiunea aceea atât de bine ie-
 gată, cu caracterele atât de mes-
 teșugit analizate, logic suntem
 mai pretențioși și nu ne mulțu-
 mește lucrarea lui Becque, re-
 prezentată la noi în condițiuni
 meritoase.

Interpretarea, având în frunte
 pe d-na Lucia Sturza-Bulandra
 a reușit să dea un ansamblu o-
 mogen, deși d. Mihalescu nu era
 la locul său într-un rol de jine
 prim în accentele dramatice ale
 rolului, fața i se crispează și ea
 la râde... efectul deci nu e cel
 dorit.

Montarea îngrijită, așa cum
 obișnuște comp. Bulandra,

Răposata mama conitei e o
 farsă, de factură bufă croită pe

calapodul bufonierilor lui Fey-
 deau din același aluat cu *On-
 purge Bébé*, cel mai nostim act
 ce s'a scris vre-odată.

Cu situații comice bine ex-
 plozate și scrisă cu o oarecare
 spirit de observație.

E o glumă într-un act în care
 succesul e bazat în mare parte
 pe interpretare.

Dacă interpretarea este firi-
 cită, succesul este și el asigurat.
 Se râde cu mîntă bună distor-
 tic.

D. Mihalescu, aci la lărgul
 său, a risipit din belșug, comoa-
 ra humorului natural cu care
 este înzestrat — alături de d-na,

Dra Marieta Răreș, o fru-
 moasă și inteligentă parteneră.
 In noță d-na Rene Anie și d.
 Iliescu.

Vintilă Pața

Intre noi și bătrânii ce se duc...

Pentru bătrânii ce sunt printre noi și pe cari îi vedem tot așa de zoriți la treburi, ca și pe noi, tinerii — pentru ei scriu acestea.

Respectul de ni-l dă unii peri albi pe frunți îngândurate, ne impune o rezervă, — și în mișcări ca și în cuvinte — și, ne trimete departe — atât de departe — că noțiunea de „bătrân” ni se pare tot una cu noțiunea de vajnic luptător, ce a înfrânt necazurile atâtor amar de ani!

Totuși, generațiile de astăzi ne lipsește ceva, acel „ceva”, care n'a lipsit trecutelor generații și pe care, spiritul vremurilor noi, ni le impune iarăși.

La diferite instituțiuni — ministere — primărie, bănci, prin tramvaie, pe stradă, vedem figuri de bătrâni, la care prin îmbrăcăminte — mai mult — prin felul lor de a se purta cu lumea cea nouă, vezi ceva din școala cea veche a *bunului simț*. Nu atacă cu nici un cuvânt de al „noului generații”, pe nimeni, nu aruncă nici o privire rea vecinului împomădat, care tocmai pentru aceasta își ia dreptul de a-i lughesui într-un colț de tranvai, fără a cere nici o scuză, mă-

car, nu dă de-o parte pe „domnul” ce-i a locul, așteptând ceasuri întregi la ușa vreunui ministru; nici la hala de carne, la cea de pește, ori la zarzavaturi, nu țipă, nu amenință cu vorbe urâte!. Are acel suflu al timpurilor ce ni-au dat pe oamenii dintr'o bucată, caracterelor trecutului secol.

Puțină cultură, învățătura cărții de pe acele vremuri, s'a așezat mai bine în sufletele lor și așa se explică faptul că încă mai avem oameni cumpăniți la vorbă și cinstiti în faptă.

Am văzut la ușa unui ministru, un bătrân pensionar. — profesor pe timpuri — cum, cu o răbdare de sfânt, așepta de două ore să i vje rândul să intre. Intre timp, au intrat și „domni” și „cucoane” cu chestiuni poarte cu mai puțină importanță de cât pensioare bătrânului din care se hrănea ei și cu ai lui!
De ce vremurile de azi ironizează pe oamenii vremurilor trecute?

Mina portarului părea că-i spune: „ești din lumea cea veche, nu știi că astfel merg lucrurile astăzi?”.

Întră bietul bătrân; der păcătuiind cu firea lui cea de acu,

ca și cea de altă dată, căci n'a zămbit nimănui, nu s'a milogit și n'a periat pe nimeni, ci a bătut mereu la aceeași ușă a demnității... dar a plecat același!

Domnilor, ce aveți iustrul timpurilor de astăzi, cari credeți că totul se termină la cea poșgăită ce acoperă micimea sufletului care la cea mai ușoară sgarăietură se va trezi, lăsați ca puținul timp cel mai au de trăit acei bătrâni ce mai sunt printre noi, oameni ce-au fost ai timpurilor de trudă și ne-au dat vremurile de astăzi, foștii militari, magistrați, profesori, cari trec pe sub ochii noștri ca niște umbre, — zic, lăsați-i să treacă printre noi, și un pas în feța lor să dăm înapoi, tocmai pentru a nu fi mai cutezători decât aceste figuri reprezentative ce duc cu ei mai mult decât „învățătura” noastră de astăzi: *cultul bunului simț*.

Un cuvânt ar fi și pentru făuritorii de programe și îndrumătorii generațiilor de azi și de mâine: mai multă grijă în formarea caracterelor, decât în presarea examenelor.

V. P. Dumitrescu-Colentina

CANTEC

Pentru NELLA

*Primăvara, zboară primăvara
Visurilor mele,
Lângă, sub umbra teiului, chittara
Tristă-a plâns la stele.*

*Prin're gene-acuma din beșug
Lacrămile curg;
Arde 'n suflet dorul, ca pe-un rug,
Toamna în amurg.*

*Plouă... plouă. Crengile jelesc.
Singur stau și-ascult,
Toamna asta plâng și iar iubesc
Vremea de demut.*

*Brumă-i pe gutui și pe țereastră
Florile de crin
Ca și visul nostru mor în gheață
Vin inbito, vin.*

*Vântul se 'nfoaie la zăbrele
Vino, să m'alini,
Mor în gheață visurile mele
Florile de crin.*

Savin Constant

José Maria de Hére'ia

VITRALIU

*Pe vremi privit-a geamul baroni și castelane
Lucind de-azur, de aur, sief și flacări vii
Cum înclinau sub dreapta ce mântie truții
Purtate de-a lor coisfuri și mantii diafane.*

*Pe când plecau cu cornuri și trâmbițe avane
Înspre Bizan' și-'n Syrii, prin codrii și câmbii,
Cu șoimul sau cu sbada și-'n svon de leturghii
La vânători de fiare sau de oștiri dușmane.*

*Dorm patidele doamne și-alătura dorm marii
Seniori, iar la picioare se odihnesc ogarii
Pe marmurile albe și negre se lungesc.*

*Stau muț și reci ca ghiata, cu fața 'ncremenita
Și cu-ai lor ochi de ghiata fără a vedea privesc
Pe mari vitralii roza mereu îmbobocita.*

Din „Trofee“

Av. G. Hatmanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA MUSICALA

GENIU FANTASTIC. — Erica Morini

Un inger, dacă ar pica din haos, nu ar stărui uimirea popoarelor, inchipuirea lor fiind obicinuită cu supranaturalul ce îmbracă basmele, cu cări bătrânii le deapănă la gura sobei la urechea nepoților cu gura căscată.

Cine nu a ascultat un asemenea basm? Cine n'a sorbit adânc frumusețile supranaturalului, cari dau viață operilor remuritoare ale lui Jules Verne și aripi fantastice inchipuirii noastre?

Cine n'a auzit vorbindu-se de Pagadini și Sarassate, două genii, cari au vrăjit lumea cu arcurile lor prodigioase și cari jeseau pe cele patru strune ale violinii, ba chiar pe una singură, fantazia lor, a ființelor lor supra omenești?

Ei bine în secolul nostru, în secolul cataclismului — al doilea potop dela Noe, — nouă, muritorilor, ne-a fost hărăzit să

vedem, în carne și în oase, cea mai desăvârșită plâsmuire dumnezeiască, în care Ceatorul și-a sleit izvorul inchipuirii lui divine, turnând în argilă cel din urmă „strop“ al genului său creator.

Arta a ajuns — până azi — pe cea mai înaltă culme a genului, dincolo de care mîntea refuză să mai străbată, dincolo de care ochiul omului, dacă îndrăznește să se avânte, cade în bezna neagră a necunoscutului, în haos!

Și acest inger, picat din cer, acest geniu fantastic, care uimește azi popoarele civilizate, trăește printre noi, umblă, mănăncă, doarme, vîșează și el — oh! — oh! mult mai mult ca noi toți la o laltă!

Și spre nemărginita bucurie și mândrie a pămîntului românesc, acest vis a sorbit în cele dintâi reze ale soarelui în România, și s'a intrupat în copilul

fantastic al fostului șef de muzică, Morini, care a servit în oștirea noastră la Galați cu gradul equivalent gradului de căpitan.

Fericit părinte, a cărui viață în trecut a fost, fără îndoielă, o continuă luptă cu suferință!

Dumnezeu l-a răsplătit, cum nu sunt răsplătiți eroii în lupte, nici regii nici împărății, făcându-l pe aripile biruinței de pe câmpurile de bătălie.

Nici milijardari, stăpîni ai aurului, ai ferului și ai otelului nu sunt mai bogați și, mai ales, mai fericiți ca acest bătrîn părinte.

Filica lui, Erika! Când îi pomenesti numele, îi lăcrămară luminile ochilor, îmbătat de gloria părintească, pe care acea minunat copil al Cerului a revarsat-o asupra creatorului ei pămîntesc și asupra surioarei ei cu ochii adânci ca marea, pe

dista Alice Morini, singura par-teneră a celebrei violoniste.

Erika Morini! Paganini și Sarasate — fără a mai pomeni de ceilalți protagoniști ai violinei, — dacă au stârnit uimirea regilor cu supranaturalul lor artistic, apoi gloria lor a atins culmea la o vârstă mai înaintată decât a fenomenalei violoniste, care azi abia împlinește 16 ani, adică „sase-spre-zece ani”!

Auziți? La 16 ani stârnește ceea ce marji ei înaintași n-au stârnit decât mult mai târziu!

La 16 ani Erika Morini se joacă cu o ușurință cerească împletind cu o siguranță uimitoare nubuna fantazie a lui „Sarasate”, valsul din „Faust” și aceea a lui „Paganini” pentru o singură coardă, în sol major, fără să mai vorbească de concertul

celebru al lui Ernest în care virtuozitatea minunatei copile a runcă flacăra în sufletele ascultătorilor.

Când o vezi cu căta hniște își pune la „punct” geniul, și se o-presc bătăile inimii, iar răsufărea îngheață în piept, așteptând s'o zărești, gata, gata să alunecede pe marginea prăpastiei în ameteorul nescărsit de adânc al haosului.

Dar nu! Geniul este robul ei credincios! O iubeste, o adoră pe această copilă și îi face toate gusturile ei, visate într-o noapte de odihnă. El este umbra ei. Preîntinând unde este ea, este și el. O urmărește, rob, cu o pasiune bolnăvicioasă.

Dacă ar pierde-o, geniul ar sdrobi mâna uscată a bătrânului Dumnezeu, care istovită fiind

nu ar mai fi în stare să plăsmuiască altă ființă, identică Eriki Morini.

De bucurie și Dumnezeu plângea cu noi aseară, când și-a luat adio la concertul dela Eforie.

În nescărsite urale de „Bis! Erika! Bis! Erika!” cari s'au transformat în „Biserica”, aproape 3000 de suflete au ridicat într-un singur glas un imn de slavă Cerului, ca într-o adovărată „biserică”, de pe al cărui altar se înălța, ca un înger, Erika Morini.

Impresariul Meropoljanului operei din „New-York” o așteaptă cu înfrigurare pentru cele 30 reprezentațiuni fastuoase, pe cari nababii Americilor vor ști să le pretuiască, nu ca la noi, unde cu arta în mână mori de foame!

V. Butor.

CANTEC TRIST

A văzut-o într-o zi de toamnă, pe un cal negru ca tăciubele, alergând pe covorul de frunze învenite.

S-a uitat lung după ea, până ce a depăruit în zare cu cal cu tot, icoana amazoanei, la rămas în min-e, chinuindu-l toată noaptea.

De atunci simți nevoia s'o revadă și zilnic pe vremea când soarele și stinge lumina învăpăiată după palmike împădurite, când de-abia se auză guda preludiul plângător al ploilor, și săseai lângă fântâna de piatră, cu capul într-o mână, privind cu gândul dus, năluca v-surilor sale.

Un coleg al său, ofițer de cavalerie, la prezentat-o într-o zi la estru. O chema Adonella. Suna așa de dulce numele acesta! Îi re-oxta ea pe o rugăciune.

Ea nu bănuia taina din sufletul lui Grigri și când îi mărturisii că iubeste, nu numai că rămase ulmită, dar simți cel mai mare dispreț față de pasiunea lui înrădăcinată.

Ca să-l ocolească, nu și mai făcea plimbarea obișnuită pe covorul vestejit, el răcea prin pădurea desfrunzită ceasuri întregi.

Avea atâtea farmec pentru ea, mătăderea crongilor goase, care-i tăiau drumul la fiecare pas, cron-săgiiu corbilor, vnetul vântului!

Grigri o pândea acum la poartă casei. Adonella însă nu băga în seamă. Săia în grabă treptele de piatră, trântea ușa, intra în casă. Și în vreme ce liniștea coprin-dea văzduhul, un freumăt de noie plângătoare se loveau încet de fe-reasira îmbrăcăță în eferă și-o rugă să se ascule, să le lase înă-untru.

Ea rămărea rece. Odată se trezi cu el în casă. Se miră de îndrăzneala lui și în cuvinte aspre îl spusese s'o părăsească.

— „Lasă-mă numai să te privesc, să mă scur de chipul tău. Mi-ai furat liniștea, somnul, odihna; mi-am uitat de datoria mea de milțar, de părinți, de toi.”

Ea frângea batista cu gesturi nervoase, străbătând odaia cu pași repezi.

— „Nu mă ascuți Adonella?”

— „M'am săturat de atâtea vorbe. Nu-ți pot da decât disprețul meu.”

— „Și când n'oi mai fi?”

— „Amintări de prisos. Pleacă!”

Și Grigri rătaei fără nici o țin-tă, prin noaptea umedă, depărta de pragul unde își îngropase toate speranțele.

A doua zi eși cu plutonul la câmp. Gândul lui se întoarce într-o clipă spre trecutul plin de a-

mintirez Adonellei. Se simți așa de slab!

Deabia îngână soldaților: „Copil cu știu ce am, nu mai pot merge cu voi. Am să mă odihnesc lângă fântâna asta. Luați-o singuri înă-jute și cântați-mi ce-oți ști voi mai jalnic și mai trist. Când veti termina să vă întoarceți. Mă găsiți tot aci.”

Și-au plecat soldații tot în marș, dar cu pașii mai rari legănați de cântecul jalnic.

Grigri îi asculta dela fântâna, cu inima strânsă. Ar fi voit să fugă după soldații lui iubiți, dar picioarele îi tremurau, ochii nu mai vedeau decât o noapte neagră, din care se desprindea ca o stea luminoasă, amazoana lui iubită. Tremurând, duse mâna în buzun-rul tunicei, scoase un revolver mic și cu ochii tot către năluca zise:

— „Și acum mă disprețuești?”

Cu un gemăt sfâșietor, apăsă pe țevă și trase. Căzu pe loc.

Pe câmpia pustie se poru un glas de jale, adunând în danț săl-batec, frunzele moarte pe trupul ofițerului.

Iar prin zarea spintecată de ble-steme și de vânt, se întorceau soldații tăcuți. Cântecul se sfârșise odată cu viața lui Grigri.

LILLI NICULESCU

Poșta Redacției

Istrăteanu Ion, Vă sfătuim să păstrați mai multă unitate în concepție și să îngrijiți stilul.

Sandy C. Tainele Fierei este un simplu fapt divers, descris cu stângăcie.

Puiu, Nu. Nu se publică.

A. Ionescu Andrea, Prea multă fantasmagorie.

Traian Păunescu, Nu. Nu se publică.

Const. T. Florita, Nu se publică.

Rodaet, N. Paulianovici, Nu.

Victor I. Dănculescu, Verșunea în trei strofe eprozaică în două confuză.

D. Brandus, Nu se publică.

Petrow, Nu se publică.

Stefan Corminșky, Poezia Nervii de Toamnă trebuie iscalită Bacovia?

Jordan Lucaci, Simplu fapt divers expus cu lux de strălăcime.

ION I. GRECULESCU**Advocat**

Fost Comisar Regal C.-Marșială

Str. Răsuri 35

Telefon 28/15

Vasile St. Cristodorescu**Advocat**

Str. Răsuri 35

Telefon 21/58

N. FLORIAN**ADVOCAT**

Strada Vântului No. 12

PREDA NICULESCU**ADVOCAT**

Str. Școalei No. 14

Vintilă F. Pantazopol**Advocat**

R. M. S. Str. B. 17.

Doctor ȘTEFAN BOVEANU**MED. O-DENTIST****AL**

SPITALELOR EFORIEI

— București —

Strada Viitorului, 73.

Consultanță : 1—6 p. m. 3899

STOFE

pentru : **Paltoan și Costume**
garantate din lână pură
Manufactură etc.

Vânzare numai En gros
MORENO TALVY

Strada Băcani, 2

3989

OTTONEL
DINING CAR ALB
VITĂ DE CHAMPAGNE
VITĂ DE RIN
DINING CAR NEGRU

Stirbey

PREFERATE
DE AMATORI
DE
VINURI FINE.

MARVAN

Linjerio de Damă

special bărbătească
 crează D-na Ionescu

— STR. CAMELIEI 1 —

Salvator

— Cabinet medical fondat în 1906 —
Medici specialişti pentru boale
de PIELĂ, SIFILIS și VENERICE
Tratamentul Blenoragiei cronice
prin Metode Electroterapeutice

Electromosage și Electro-
hypertermie pentru prostatite.
 Injecții intravenoase cu Neosalvarsan
 Controlul diagnosticului clinic prin:

ANALIZA SANGELUI

Uroscopie și Microscopie
 — PASAGIUL ROMAN No. 9 —
 Hâng (Testul Național), București.
 Consult. 11-1 și 5-8. TELEFON 33181
 318.

Policlinică VIATA

București CALEA GRIVITEI 107
 Medici specialişti vindecă radi-
 cal boale secrete:

SIFILISUL, BLENORAGIA și alte boli
la BĂRBAȚI și FEMEI

Se curăță sângele prin injecțiuni
 fără durere direct în vine cu

Mercur 606 și iod
 Consultatii: de la 8-12 și 2-8
 1735

Doctor Rămureanu

vindecă radical și repede
 fără dureri

INPOTENȚA, ONANISM
 — BLENORAGIA, SIFILIS —

la bărbați și femei
 Injecții intravenoase cu Neosalvarsan

— ANALIZA S. SANGELUI —
 „Wasserman“

„Tămăduirea“

CALEA RAHOVEL, 5 București
 Deschis de la 8 a. m. și 2-9 p. m.
 are și Cabinet dentar Modern
 2157

Dr. I. Mitulescu

Medic-șef al sanatoriului
 naturalist modern „Gr. Alexandrescu“
 că consultatii zilnic pentru

BOALE de PIEPT

In str. Covași (Oltuz) No. 19 et.
 de la 10 jum. — 12 jum. a. m.
 (afară de Dumineci) 507

Din cauza războiului și a boalelor cari au bătut țara, multă lume, bărbați, femei și copii, au căzut în slăbiciune generală, Anemia (lipsa de sânge), Cloroza (paloarea feței), Coloxia (starea bolnăvicioasă a corpului).

Bărbatul atins de aceste boale, nu are nici puterea, nici voința de a munci. Femeile sunt indispușe și nervoase contrar firei lor, iar copii sunt împiedicați în dezvoltarea lor normală. Dacă boala se învechește, corpul degenerază.

Tratamentul cel mai rațional, pentru înlăturarea sigură și în scurt timp: slăbiciunii generale, Anemiei, Clorosei și Cachexiei cu toate urmările lor dezaastroase este cu

Hemofer-Iteanu

Acest Preparat Românesc timp de 23 de ani, a vindecat mii și mii de bolnavi, ceia ce se poate dovedi cu scrisorile de mulțumiri primite dela Medici și bolnavi.

Hemofer-Iteanu

nu este un medicament excitant cu efecte trecătoare, ci un regenerator al corpului slăbit.

Hemofer-Iteanu reface sângele alterat, dându-i compoziția normală;

Hemofer-Iteanu redă pofta de mâncare pierdută;

Hemofer-Iteanu mărește greutatea corpului, făcând să dispară paliditatea feței și slăbiciunea.

Dintr'un singur flacon efectele bine-făcătoare ale acestui preparat se simt de corpul slăbit.

De vânzare la farmacii și drogherii.

Acolo unde nu se gășesc a se adresa:

Laboratorului AL. ITEANU, București, strada Vasile Lascar 3.

Reprezentant general pentru România Mare și străinitate: S. LINDENBERG, București Strada Stelea 23.